

**Tale ved på Bjørkvang på Helgøya søndag 30.juni.
75 års minne for den hemmelige ordinasjonen 2. juli 1944.**

Kjære alle sammen!

Til lykke med denne historisk viktige markeringa ved 75-årsminnet for den hemmelige ordinasjonen på Helgøya 2. juli 1944.

Takk for godt samarbeid i planlegginga og gjennomføringa til Nes menighetsråd, sokneprest Ørn Bardur Jonsson, Nes og Helgøya historielag og ikke minst prest og professor emeritus Tor Johan Sørensen Grevbo og professor emeritus Torleiv Austad.

Takk til alle som på ulike måter har bidratt for å få til denne fine festdagen. Og takk til alle dere som er her.

Historikeren og Yale professor Timothy Snyder har i ei av sine bøker utformet 20 råd vi kan bruke mot tyranni. Et av disse rådene er:

Forsvar institusjonene

Dette rådet kommer selvsagt ikke ut av ingenting, men er tuftet på ei solid historisk erfaring.

Under den 2. verdenskrig gikk tyskerne inn for å overta våre institusjoner. Fokuset for verdenssamfunnet i fredsårene ble derfor å bygge opp sterke institusjoner for å hindre at en ny stor krig skulle kunne skje igjen.

Vi ser at disse institusjonene nå er under press. Det er tilbaketrekking fra samarbeid og viktige våpenavtaler oppheves. Flere av oss som kjenner på ei viss uro for hva alt dette vil kunne føre til.

De 18 teologiske kandidatene som ble ordinert her på Helgøya for 75 år siden og den midlertidige kirkeledelsen, viste stort mot. De møttes i hemmelighet. De visste selvsagt at det var sjanse for å bli oppdaget. Men de våget å stå opp for evangeliet. Et evangelium om tro, håp og kjærlighet, og som er Nazi-Tysklands fundamentale motsetning.

I vår kirkes bekjennelse er preste-tjenesten innholdsbestemt til å lære evangeliet og meddele sakramentene. Innstiftet av Gud, noe som understreker kirkens grunnleggende autonomi og selvstyre. Dette var avgjørende for vår kirke i møte med nazimyndighetenes krav under 2. verdenskrig om å forvalte presteskabet ut fra ren menneskelig rett.

De kristne verdiene fikk sin seier på Helgøya.

Et dikt av Hans Børli dikt fanger betydninga av det som hendte.

På evighetens tavler

Ingenting forsvinner. Alt
blir uutslettelig risset inn
på evighetens tavler.
Om bare en fugl flyr gjennom solfallet,
to mennesker veksler vennlige ord
ved postkassa om morgenen, eller
et spor snør langsomt igjen innpå skogen,
så vil disse små tingene
bli bevart i denne universelle bevissthet.
Så lenge dagene gryr, i øst
nettene senker sin nåde over Jorden.
Det finnes en hukommelse i rommet,
en altfavnende kosmisk hukommelse
som opphever Tiden
og forener alle ting
i et eneste stjernehvitt Nå.

Vi må ikke glemme at det alltid koster å stå opp for det som er rett. Jesus brukte hele sitt liv for å gi rettferdighet og nåde, og til å løfte de undertrykte ut av sine lenker.

Som kirke og som enkeltpersoner må vi fortsette å tale de fattiges og forfulgtes sak, formidle håp for og til de som kjenner utrygghet i skulle samles i kirkene for å feire gudstjenester i Sri Lanka og andre områder. Vi må protestere mot de menneskerettighetsbrudd som stadig gjøres, også i land som vi ellers har handels- og næringsavtaler med.

Norge har erfaring med å være under fremmed makt. Her har vi sagt
Aldri mer 9. april.

Det bør også rekke og gjelde ut over våre egne grenser slik at vi utrettelig gir stemme til de stemmeløse og kjemper for at våre medmennesker skal behandles som fullverdige mennesker; med all sin verdighet og verdi.

Det er vår lærdom fra Helgøya - det er vårt kristne kall til tjeneste.

Det er vår utfordring fra Helgøya - det er evangeliets kall.